

NIEUWSBRIEF SEPTEMBER 2016

Beste donateurs, vrienden en belangstellenden,

In deze nieuwsbrief een korte terugblik, nieuws en nieuwe activiteiten. Dit laatste betreft diverse Cursussen, Muziek, Open Dagen en Joodse feestdagen. Op 11 mei jl. hebben wij een druk bezochte en waardige Jom Hasjoa herdenking gehad. Het is goed vast te stellen dat er bij jong en oud belangstelling bestaat voor de herinnering waar wij blijvend onderdak aan willen geven, maar ook herinneringen waaraan nog steeds toegevoegd worden. Zoals het verhaal van de familie Leviticus-Mansbach uit Gorinchem of het verhaal van mevrouw Polak uit Sliedrecht.

Op 29 juni jl. trad voor ons Agge Nebbisj op. Hun optreden kan met recht een succes genoemd worden. Alle kaarten waren reeds in de voorverkoop verkocht en het aanwezige publiek was enorm enthousiast over hun optreden. We zullen niet weer ruim 6 jaar wachten voordat we hen weer uitnodigen om samen met ons een muzikaal feestje te bouwen. Maar meer muziek is aanstaande. Zie verderop in deze nieuwsbrief!

In onze vorige nieuwsbrief hadden wij onze (jaarlijkse) klusjesdag aangekondigd. Deze dag en nog een tweede klusjesdag is er ook geweest.

Bij elkaar is meer werk verzet dan waar wij op gehoopt hadden, waar we erg blij mee zijn! Enorm blij zijn wij ook omdat dat iemand gevolg heeft gegeven aan onze oproep voor een nieuwe vaste klusjesman, nu Pim Wolff daartoe niet meer in staat was. Onze nieuwe klusjesman is Jan Vink. Pim blijft beschikbaar voor de open dagen en heeft Jan inmiddels ingewerkt!

JOODS LES MET ANNEKE VAN DIJK

In voorgaande jaren is al eerder sprake geweest van joodse les, maar door allerlei omstandigheden was dat er tot op heden nog niet van gekomen. Wij zijn verheugd over het feit dat wij nu Anneke van Dijk bereid hebben gevonden joodse les te komen geven. Anneke heeft aan het Levisson Instituut de lerarenopleiding gevolgd en geeft al jaren les. Ze is actief in LJG Den Haag onder andere als lid van de Religieuze Advies Commissie. Zij laaiert graag Tora, haftara en megillot. Sinds twee jaar helpt ze ook, als leesmoeder, bij de joodse les. De lessen zullen plaatsvinden op maandagavond van 19.30 – 21.30 uur. Data najaar: 31 oktober, 14 en 28 november en 12 december. Kosten: EUR 7,50 per avond.

FEESTDAGEN

Volgens de joodse jaartelling zal het op 3 en 4 oktober 2016, voor de gewone jaartelling, 5777 in de joodse jaartelling zijn. Met Rosj Hasjana – het

Joods Nieuwjaar – begint het joodse jaar van feestdagen, eten en tradities opnieuw. In de Thora wordt het feest aangeduid als een dag van herinnering, aangekondigd door bazuingeschal. Na Rosj Hasjana volg Jom Kippoer, de Grote Verzoendag, een dag van vasten en gebed, een dag van bezinning, een voorgeschreven rustdag. Tijdens de dagen van Rosj Hasjana tot Jom Kippoer, ook wel de Ontzagwekkende Dagen genoemd zoekt men vergiffenis bij G'd en vooral bij medemensen. Ook is het een plicht om uit het diepst van het hart vergiffenis te schenken aan wie daarom vraagt, om vervolgens zelf vergiffenis te kunnen ontvangen. In synagogen wordt het prachtige en traditionele Kol Nidre gezongen.

BEZOEK ONZE SOEKA

Voor Soekot – dit jaar van 17 tot en met 24 oktober – wordt een loofhut, een Soeka, gebouwd. Een hut die herinnert aan de dagen dat Israël door de woestijn reisde op weg naar het beloofde land. Een oogstfeest, een feest van vreugde en een feest met veel symboliek! Om educatieve redenen zal de loofhut echter al vanaf zaterdag 8 oktober tot en met zelfs zondag 13 november te bezoeken zijn. Dit jaar met een droge ondergrond want inmiddels is het gras vervangen door bestrating. Een bezoek is zeer de moeite waard! Onze vrijwilligers / rondleiders kunnen er meer over vertellen! Plan in deze periode een rondleiding en u heeft er gratis een attractie bij!

VISITEKAARTJES

Dat onze vrijwilligers onze ambassadeurs zijn wist u natuurlijk al, maar sinds vorige maand beschikken zij over een visitekaartje. Een visitekaartje met de belangrijkste informatie over

de Dijksynagoge, waaronder uiteraard onze contactgegevens. In feite ons kleinste foldertje, bedoelt om uit te delen aan belangstellenden en relaties om de drempel om nog eens langs te komen, nog eens een afspraak te maken of een rondleiding te boeken zo klein mogelijk te maken.

DE DIJKSYNAGOGE
STREKTHINE SYNAGOGUE
Rivierdijk 51
3361 AD
Sliedrecht
0184 - 424260

UNIEK CULTUREEL ERFGOED

- leer- en gebedshuis
- herinnering en expositie
- uw choepa, bar/bat mitswa
- bijbelse plantentuin
- trouwlocatie

BEZOEK EEN OPEN DAG OF
BOEK EEN RONDLIEDING!

secretariaat: 06 - 109 78 191
info@dijksynagoge.nl

rondleidingen: 0184 - 411 527
rondleidingen@dijksynagoge.nl

www.dijksynagoge.nl

CURUS MODERN HEBREEUWS

Ook dit najaar is Naomi de Jong weer gestart met Ivriet voor beginners of Ivriet voor cursisten met enige basiskennis van het Ivriet. Steeds weer horen wij van cursisten hoe Naomi het nuttige met het aangename weet te combineren. In een prettige sfeer wordt in kleine groepjes les gegeven zodat elke cursist aandacht krijgt. Leuk om aan deel te nemen en beslist nuttig als u Israël bezoekt dan wel van plan bent te gaan bezoeken.

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד
וְלֹא יֵשׁוּב עִשָׂרְ אֲשֵׁר יִשְׁתַּחֲוֶינָהּ
לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים כִּי יִשְׁתַּחֲוֶינָהּ

Naomi geeft in principe op donderdagavond les in de Dijksynagoge. Met enige basiskennis kunt u eventueel ook nog wat later instappen. Heeft u belangstelling? Neemt u dan zelf contact op met Naomi de Jong: naomdj@hotmail.com

VERHALEN UIT DE OORLOG

Louis Leviticus was de zoon van Felix Leviticus en Emma Golstein. Hij was afkomstig uit Gorinchem, waar hij opticien was, en gehuwd met Beate Hildegard Mansbach. In het algemeen Politieblad van 1 oktober 1942 stond het bericht dat de Commissaris van de Politie te Gorinchem de opsporing, aanhouding en voorgeleiding zocht van Louis en Beate Leviticus-Mansbach (foto). Zij werden ervan verdacht zonder daartoe de vereiste vergunning te hebben van woonplaats te zijn veranderd. Met deze om-

schrijving werden joden aangeduid die ondergedoken waren. Beiden zijn op 30 april 1943 te Sobibor vermoord. Voordat zij opgepakt werden zaten wij ondergedoken bij de familie Van den Berg uit Giessendam. Afgelopen zomer belde de heer Van den Berg ons op met dit verhaal uit joods Gorinchem, wat ook een verhaal uit Giessendam geworden is. Hij was 6 jaar toen de oorlog uitbrak. De heer en mevrouw Leviticus zaten bij zijn ouders ondergedoken. Op zekere dag zijn ze verraden. Ten gevolge hiervan werd ook vader Van den Berg opgepakt. Hij heeft de rest van de oorlog (26 maanden) in gevangenschap in een werkkamp in Duitsland doorgebracht.

**GELUKKIG, WE HADDEN GEEN GELIJK:
NIET NOG EEN STOLPERSTEIN**

Jaren hebben wij gedacht dat Ro den Hartog de enige overlevende was van de Joodse inwoners die aan het begin van de Tweede Wereldoorlog in Sliedrecht woonde. Recentelijk kwam het verhaal tot ons van mevrouw Polak, die tijdens een deel van de oorlog bij een familie Kraaijeveld aan de Molendijk ondergedoken heeft gezeten. Vlak bij het huis waar ze zelf woonde. Toen de bevrijding een feit was, was zij de eerste die de Nederlandse vlag uithing! In een volgende nieuwsbrief en/of op onze website hopen wij u binnenkort het hele verhaal te kunnen vertellen.

**OPTREDEN TRIO TSYMBALOVA
DINSDAG 8 NOVEMBER: 20.00 UUR**

Zoals gezegd, meer muziek in de Dijksynagoge! Graag verwelkomen wij samen met u het Trio Zymbalova, bestaande uit Elliot Muusses, Ruzana Tsybalova en Suze Stiphout. Drie professionele musici welke tango, jazz, zigeunermuziek en zelfs klassiek spelen. Zij arrangeren alle muziek zelf

waarbij improvisatie niet wordt geschuwd. Wat opvalt als dit trio speelt is het speelplezier en het vermogen om de aandacht van het publiek te grijpen en vast te houden. *Wees er op tijd bij want bij onze laatste voorstelling hebben wij mensen die niet gereserveerd hadden namelijk moeten teleurstellen, het was al helemaal uitverkocht!* De toegang bedraagt slechts: EURO 12,50.

NIEUWE FOLDER

Trots zijn wij op de professioneel ontworpen nieuwe folder, waarin veel informatie over verleden, heden en toekomst van de Dijksynagoge te vinden is. Op het plaatje treft u de voorkant van deze folder aan.

UNIEK CULTUREEL ERFGOED

De synagoge van Sliedrecht is de enige dijksynagoge ter wereld

De synagoge is bescheiden van omvang maar daardoor niet minder interessant voor het publiek. In deze folder kunt u er nader kennis mee maken. Een folder die tot een bezoek uitnodigt of waarmee u uw eigen bezoek kunt herinneren en anderen hiervoor enthousiast maken.

GESCHIEDENIS

De synagoge dateert uit 1845 en werd opgericht voor de toen al van voor 1800 in Sliedrecht en Giessendam wonende Joden. De synagoge heeft dienst gedaan tot 1920. Daarna werd het regelmatig gebruik voor de eredienst wegens gebrek aan minjan (= 10 joodse mannen), beëindigd.

Tot 1942 was het een bedehuis. In de twee helft van de WO II is het interieur grotendeels gesloopt. Na de oorlog was er geen Joodse gemeenschap meer, waarna het gebouw verder in verval is geraakt. Sindsdien zijn er verschillende gebruikers geweest, waaronder een jutezakkenmaker, een groenteboer en een timmerman. Vanwege de vereiste dijkversterking in de jaren 80 van de vorige eeuw werd de sloop gepland.

In 1994 echter werd de stichting Dijksynagoge opgericht om deze sloop te verhinderen, het gebouw te restaureren en geschikt te maken voor de eredienst, maar ook als herinneringscentrum van de verdwenen Joden uit de regio. Tevens bestemd voor exposities, lezingen en educatie.

In 1997 werd het vervallen pand aangekocht waarin nog één maal Chanoeeka werd gevierd. Een historische gebeurtenis die later gevolgd zou worden door nog vele andere bijzondere evenementen, gebeurtenissen en ontmoetingen.

Prachtig om te hebben, mooi ook om door te geven! Onze volgende ambitie is om deze folder ook Engelstalig uit te geven waarmee de huidige Engelstalige folder kan worden vervangen.

OPEN DAGEN

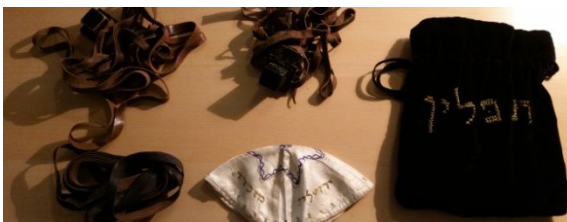
Als stichting heten wij u weer van harte welkom op onze vaste open dagen, elk tweede weekend van de maand, van 14.00 – 16.00 uur. Een ideale

gelegenheid om vrijblijvend rond te kijken of bv. de mogelijkheden voor rondleidingen, bar mitzwa (feestjes) of uw burgerlijk huwelijk te bespreken.

Open dagen: 8 en 9 oktober 2016
12 en 13 november 2016
10 en 11 december 2016
14 en 15 januari 2017

ONTVANGEN

Levie Callo heeft ongeveer 17 jaar met zijn gezin in de woning van de synagoge gewoond. Zij kwamen in december 1873 naar Sliedrecht en vertrokken december 1895 naar Amsterdam. Uit het bevolkingsregister van Sliedrecht blijkt dat hij al die jaren op het voormalige adres van de synagoge heeft gewoond. Levie Callo werd op 24 september 1838 in Nijkerk geboren en begraven op 3 januari 1896 op de Joodse begraafplaats in Ouderkerk bij Amsterdam. Zijn vrouw Jansje Hartog overleed op 1 maart 1911 en werd ook in Ouderkerk begraven. Gedurende jaren dat de familie Callo in Sliedrecht woonde werden er 8 kinderen geboren. Daarvan is 1 kind voordat hij 1 jaar werd overleden. Van de overige kinderen zijn er 3 in Sobibor en 2 in Auschwitz vermoord. Een directe nazaat van de familie Callo bezocht enige jaren geleden de Dijksynagoge. Hij was verrast de namen van zijn familie alhier aan te treffen.

Recentelijk is hij weer geweest en heeft ons enige boeken, een keppel en gebedsriem uit de familieboedel gegeven. Wij zullen deze een eervolle plek geven in onze expositieruimte.

WOENSDAG 28 DECEMBER: CHANOEKA 2016

De Hellenisten wilden alle Joden tot Hellenisten maken. Ze hebben de Joden niet existentieel bedreigd in de zin van uitroeiing, de bedreiging

was spiritueel. Deze bedreiging was een serieuze bedreiging voor het voortbestaan van het Joodse volk. De fundamentele 'mitsvot' – geboden van de Torah - zoals Besnijdenis ('Briet' of de bond van de Joden met G'd) en de 'Sjabbat' werd namelijk verboden. Daarom is de viering van het Chanoeka met name een spirituele kwestie. U bent welkom om samen met ons Chanoeka te vieren op **woensdag 28 december 2016 om 20.00 uur in de Dijksynagoge.** Neem gerust uw Chanoekia mee!

CONTACTGEGEVENS

Secretaris: Dhr. R.J. Kitsz
Rondo 132, 3363 LB Sliedrecht
Tel: 0184 – 419 408 / 06 – 109 78 191
E-mail: info@dijksynagoge.nl
Internet: www.dijksynagoge.nl

Bezoekadres: Rivierdijk 51, 3361 AD, SLIEDRECHT

Rondleidingen/afspraken/boeken huwelijken:

Mw. G. Zijlstra
Telefoon: 0184 – 411 527
Mail: rondleidingen@dijksynagoge.nl

De stichting Dijksynagoge is een ANBI-instelling. Zonder uw bijdrage kunnen wij niet bestaan, waarvoor onze dank! Uw bijdrage is weer welkom. Helpt u mee de Dijksynagoge in stand te houden?

NL96 RABO 0399 3065 87
T.n.v: stichting Synagoge Sliedrecht

Bij voorbaat hartelijk dank! Ton de Koning:
penningmeester@dijksynagoge.nl

JOODSE GEMEENTE

Info: Ton en Sarah de Koning
telefoon: 010 - 476 97 89
e-mail: ajdekonig@yahoo.com